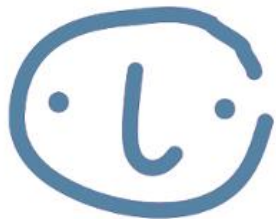

Hierarchiczny Schemat Kodowania Rodzicielskich Stylów Dyscyplinowania. Wyniki wstępnych prac nad adaptacją narzędzia

child lab

Laboratorium Psychologii Rozwoju
Małego Dziecka

Martyna Jackiewicz
Marta Białecka-Pikul

Laboratorium Psychologii Rozwoju Małego Dziecka
Instytut Psychologii UJ

Dyscyplinowanie jako istotny składnik oddziaływań rodzicielskich

- Bez względu na sposób ujmowania oddziaływań rodzicielskich (postawy/style/kompetencje...), składnik **kontroli** (dyscyplinowanie) w połączeniu ze składnikiem **emocjonalnym** (afekt/wrażliwość) konsekwentnie przywoływane jako dwa najważniejsze elementy tych oddziaływań

(np. Baumrind, 1971; Darling, Steinberg, 1993; Liberska, Matuszewska, 2004; Maccoby, Martin, 1983; Plopa, 2011; Teti Huang, 2004)

- 1) Znaczenie dla rozwoju dziecka (np. wykształcenie samokontroli) (Teti, Huang, 2004)
- 2) Częstotliwość dyscyplinowania – dla dzieci w wieku 2-10 lat raz na 6-9 minut (Hoffman, 2006)

Znaczenie dyscyplinowania dziecka przez rodzica – średnie dzieciństwo

- Przejście do okresu średniego dzieciństwa związane z rosnącymi wymaganiami społecznymi wobec dziecka
 - nauka kontroli własnych impulsów i regulacji emocji zgodnie z oczekiwaniami kultury, w jakiej wychowuje się dziecko

(Cole, Michel, Teti, Cusinato, 1994; Edwards, Liu, 2004; Grusec, Goodnow, 1994; Kochanska, 1993)

Kategorialne a dymensjonalne podejście do opisywania dyscyplinowania

M. Hoffman (2006)

PRZEJAWIANIE SIŁY

WYCOFYWANIE MIŁOŚCI

INDUKCJA

C. Hart i współpracownicy
(1999)

PRZEJAWIANIE
SIŁY

INDUKCJA

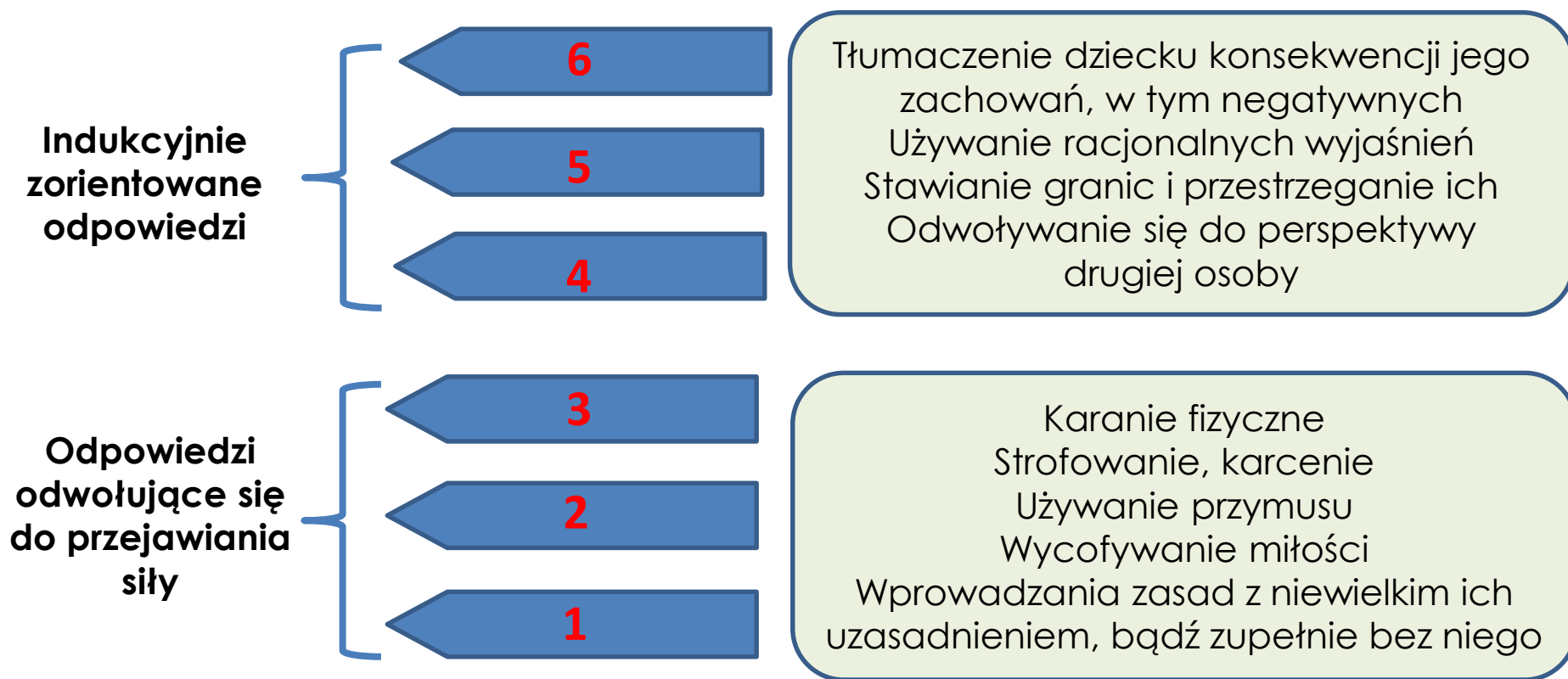

Procedura wywiadu z rodzicem

„Co Pani zrobiła, co mówiła do Kasi, kiedy Kasia...”

1. Przezywała inne dziecko. Temu dziecku zrobiło się smutno.
2. Popchnęła inne dziecko, które biegnąc, przypadkowo na nią wpadło.
3. Zabrała jakąś rzecz z domu swojej koleżanki nie pytając jej, czy może.
4. Bawiąc się z innym dzieckiem, zabrała mu jego zabawkę.
5. Powiedziała, że nie idzie spać, a na drugi dzień trzeba było wstać do przedszkola.
6. Powiedziała, że nie idzie dziś do przedszkola.

Hierarchiczny Schemat Kodowania Rodzicielskich Stylów Dyscyplinowania (Hierarchical Coding Scheme for Parental Disciplinary Styles – HCSPDS)

WYNIK SUMARYCZNY: 6-36 pkt

Hart i in., 1999

Zgodność sędziów kompetentnych

Badania amerykańskie

- Przeszkoleni sędziowie kompetentni zawsze osiągnęli wysoką zgodność ocen (Kappa Cohena **>.84**)
 - **.86** (Hart, Ladd, Burleson, 1990)
 - **.85** (Hart, DeWolf, Burts, 1992)
 - **.85** (Hart, DeWolf, Wozniak, Burts, 1992)

Badanie polskie

- Zadawalająca zgodność koderów: Kappa Cohena **.77-1.0** (w zależności od sytuacji)

Statystyki opisowe – porównanie danych polskich i amerykańskich

Badanie	N (rodzice)	Wiek dzieci (miesiące)	Zakres punktów	Średnia	Odchylenie standardowe
Jackiewicz, 2016	162 (126 M, 36 O)	63-71	5-34	23,06 23,24 (M) 22,42 (O)	5,01 4,97 (M) 5,36 (O)
Hart, Ladd, Burleson, 1990	144 (M)	70-86 116-129	10-36	21,8	5,86
Hart, DeWolf, Burts, 1992	136 (M)	39-71	7-39*	23,27	6,73
Hart, DeWolf, Wozniak, Burts, 1992	212 (106 M, 106 O)	40-71	7-39 (M) * 7-36 (O)*	23,90 (M) 21,28 (O)	6,38 (M) 6,61 (O)

Hierarchiczny Schemat Kodowania Rodzicielskich Stylów Dyscyplinowania – rzetelność

Badania amerykańskie

- Wysoki stopień **wewnętrznej spójności** odpowiedzi rodziców w odniesieniu do różnych sytuacji:
(**Alfa Cronbacha > .73**)

.75 (Hart, Ladd, Burleson, 1990)

.74 (Hart, DeWolf, Burts, 1992)

.73 matki, **.78** ojcowie

(Hart, DeWolf, Wozniak, Burts, 1992)

Badanie polskie

- **Niski** stopień wewnętrznej spójności:
Alfa Cronbacha = **.48**

Procedura wywiadu z rodzicem

„Co Pani zrobiła, co mówiła do Kasi, kiedy Kasia...”

1. Przezywała inne dziecko. Temu dziecku zrobiło się smutno:
M = 5,09; dominanta: 6
2. Popchnęła inne dziecko, które biegnąc, przypadkowo na nią wpadło:
M = 4,07; dominanta: 5
3. Zabrała jakąś rzecz z domu swojej koleżanki nie pytając jej, czy może:
M = 3,55; dominanta: 2
4. Bawiąc się z innym dzieckiem, zabrała mu jego zabawkę:
M = 3,42; dominanta: 3
5. Powiedziała, że nie idzie spać, a na drugi dzień trzeba było wstać do przedszkola:
M = 3,73; dominanta: 4
6. Powiedziała, że nie idzie dziś do przedszkola:
M = 4,32; dominanta: 4

Dyskusja wyników

- Być może różnice kulturowe – rodzice amerykański spójni w sposobach dyscyplinowania dziecka, polscy – różnice w zależności od sytuacji
- Rola statusu socjoekonomicznego (SES)
- Niewielka liczba sytuacji o które pytamy -> niska rzetelność
 - dodanie sytuacji typowych dla polskich rodziców

HCSPDS - implikacje uzyskanych wyników dla praktyki psychologicznej

- Częste przejawianie siły, szczególnie w postaci kar fizycznych i rzadkie – indukcji, związane z większym nasileniem problemów eksternalizacyjnych u dziecka
(Choe, Olson, Sameroff, 2013; Denham i in, 2000; Gershoff, 2002; Kerr, Lopez, Olson, Sameroff, 2004)
- Poznanie stosowanych przez rodziców strategii dyscyplinowania -> pomoc w trudnościach związanych z deficytami samokontroli u dziecka

Dziękuję za uwagę.

martyna.jackiewicz@doctoral.uj.edu.pl

child lab

Laboratorium Psychologii Rozwoju
Małego Dziecka